

2. Закирова Д.И. Человеческий потенциал республики Казахстан / Д.И. Закирова // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 5 (131). – С. 370 - 379.

3. Валентей С. Человеческий потенциал: новые измерители и новые ориентиры / С. Валентей, Л. Нестеров // Вопросы экономики. – 1999. – № 2. – С. 92 - 93.

ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В БАНКАХ ДРУГОГО РІВНЯ

*Швирьова О.В., аспірант кафедри фінансів і банківської справи,
Донецький національний університет, м. Донецьк, Україна*

На сучасному етапі розвитку світової економічної системи незаперечним є факт активного впровадження інновацій в усі сфери господарства. Навіть банки, які вважаються найбільш традиційними структурами з певним спектром операцій, в останній час є одними із лідерів з реалізації інновацій. Разом з тим, інновації в банківській сфері мають свої особливості:

1. велика кількість банківських інновацій на сьогоднішній момент є технологічними інноваціями, отже, імпульси для введення таких інновацій виходять з інших сфер діяльності (інформаційні технології, електроніка, комунікації);

2. інновації, які розробляються самими банками, в першу чергу, пов'язані з організаційними та структурними змінами і новими банківськими продуктами;

3. легкість імітації банківських інновацій, поділ банків на лідерів і імітаторів. Однак, як зазначає А.В. Муравйова, даний розподіл умовний, оскільки інформаційні технології привносяться ззовні. Банки-лідери, досягають успіху, насамперед, у впровадженні технологічних інновацій, які виробляються в інших галузях [1];

4. банківські інновації на відміну від технологічних інновацій характеризуються низькими фінансовими витратами. Це пов'язано з тим, що для звичайних фірм важливим елементом витрат є витрати на проведення наукових досліджень, а для банків як імітаторів важливі тільки витрати на купівлю технологій;

5. змінний характер банківських інновацій, що означає, що при невдачі інновації (особливо продуктової) її можна найчастіше відносно швидко і недорого вилучити з ринку.

Крім того, слід особливо підкреслити особливості інновацій у вітчизняній банківській сфері:

1. інновації кредитних організацій України спираються, перш за все, на зарубіжний досвід. У цьому зв'язку виникає проблема адаптації зарубіжних нововведень для банківського ринку України, оскільки вітчизняний ринок

перебуває на стадії становлення і суттєво відрізняється від європейського і американського, як рівнем розвитку банківських послуг, так і за принципами побудови;

2. в українських банках, порівняно з великими європейськими традиційними банками значно легше вводити інновації, оскільки немає такого опору внутрішнього середовища банку. Основою діяльності великих традиційних кредитних структур часто є рутинна, на їх стороні часто стоїть відомий бренд і довіра клієнтів. Молоді банки, якими є і українські кредитні організації, не так обтяжені рутинною, їм легше здійснювати нововведення і адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Сьогодні, говорячи про конкуренцію на банківському ринку, ми, перш за все, маємо на увазі особливий тип суперництва – інноваційну банківську конкуренцію. Попереднє дослідження дало можливість стверджувати, що термін «банківська інноваційна конкуренція» не присутній в термінології банківської справи. Тому автор запропонував визначення даного терміну, як динамічного процесу, пов'язаного з суперництвом банків, небанківських фінансово-кредитних інститутів і нефінансових компаній за досягнення одних і тих же цілей на ринку за рахунок різноманітних переваг, які засновані на реалізації інновацій, що забезпечують виконання нових або підвищених потреб клієнтів.

Аналіз літератури [1–4] і власне дослідження дозволили виявити, що на банківському ринку кредитні установи здійснюють свою діяльність під впливом певної кількості факторів, які сприяють розвитку інноваційної конкуренції в цій сфері, спонукають банки до пошуку нових, інноваційних, джерел конкурентних переваг, резервів конкурентоспроможності.

На нашу думку, процес розвитку інноваційної конкуренції в банках України можна описати за допомогою функціональної моделі, зображеної на рисунку 1.

Відзначимо, що функціональна модель інноваційної конкуренції в банках України призначена для характеристики особливостей даного процесу у взаємозв'язку з внутрішніми і зовнішніми елементами. Серед таких зовнішніх елементів можна виділити процеси, які відбулися в світовій банківській системі на основі технологічних інновацій та основні напрямки розвитку банків на основі інновацій в банківському середовищі.

До внутрішніх елементів ми відносимо особливості діяльності банків України в умовах, коли інновації стають джерелом конкурентних переваг на ринку. Вважаємо за доцільне виділення шести особливостей, які служать чинниками посилення рівня конкуренції на банківському ринку України і зумовлюють активне впровадженні інновацій (рис. 2).

Рис. 1. Функціональна модель розвитку інноваційної конкуренції в банках України

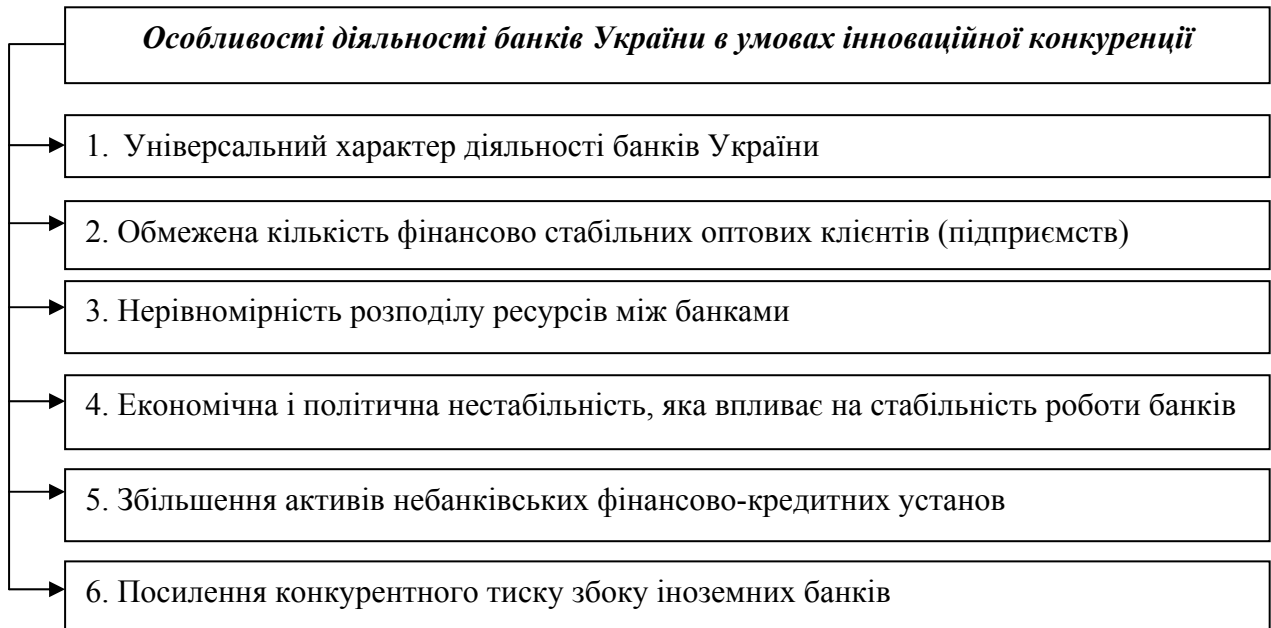

Рис. 2. Особливості діяльності банків України в умовах інноваційної конкуренції

Таким чином, запропонована модель віддзеркалює механізм впровадження і розповсюдження інновацій, як джерела конкурентних переваг українських банків другого рівня в соціально-економічних умовах, які склалися в країні. Передбачається, що вона буде використана для подальшого аналізу діяльності банків в умовах інноваційної конкуренції.

Список літератури:

1. Муравьева А.В. Банковские инновации: мировой опыт и российская практика: дис. кандидата эк. наук: 08.00.14 / А.В. Муравьева. – М., 2005.

2. Герасименко В.В. Економічна сутність і особливості банківської конкуренції та конкурентоспроможності банків / В.В. Герасименко // [Електронний ресурс]. - Доступ до ресурсу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_32/11_32_01.pdf

3. Реверчук О.С. Напрями впливу банківської діяльності на економічне зростання в Україні / О.С. Реверчук, Н.Й. Реверчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. - № 5. – С. 107 – 112.

4. Викулов В.С. Концептуальный подход к разработке инновационной стратегий коммерческого банка / В.С. Викулов // Финансовый менеджмент. – 2004. - № 5. – С. 106 – 114.